

Nadzor perioperativnoga krvnoga tlaka u hipertenzivnih i normotenzivnih bolesnika prilikom presađivanja prjemosnice koronarne arterije bez uporabe izvantjelesne crpke: prospektivna analiza primijenjene anesteziološke prakse

Stjepan Barištin, Kata Šakić, Tatjana Goranović, Ana Barištin, Zdenko Sonicki

CMJ 2007; 48: 341-7

Cilj Analizirati promjene krvnoga tlaka za vrijeme operacije i neposredno poslije nje u bolesnika u kojih je presađena prjemosnica koronarne arterije bez uporabe izvantjelesne crpke.

Postupci Istraživanje je obuhvatilo 355 bolesnika kojima je susljedno presađena prjemosnica koronarne arterije bez uporabe izvantjelesne crpke između 5. siječnja 2004. i 30. prosinca 2005. Od tih bolesnika, 115 je imalo a 210 nije imalo preoperativnu hipertenziju. Mjereni su sistolički, dijastolički i srednji arterijski tlak u četiri vremenske točke: jedan dan prije operacije, prije uvođenja u anesteziju, poslije postavljanja zadnjega presatka i pri ulasku u jedinicu intenzivne skrbi.

Rezultati U bolesnika koji su u povijesti bolesti imali hipertenziju, srednji arterijski tlak bio je značajno viši jedan dan prije operacije (97 vs 92 mmHg, $P=0,003$, Mann-Whitneyov test) i prije uvođenja u anesteziju (107 vs 98 mmHg; $P=0,003$, Mann-Whitneyov test). Tlak im je bio viši i na ostalim točkama mjerenja (nakon postavljanja zadnjega presatka, 79 vs 78 mmHg; i pri ulasku u jedinicu intenzivne skrbi, 88 vs 86 mmHg), ali razlika nije bila ni statistički ni klinički značajna. U svim točkama mjerenja promjene srednjega arterijskog tlaka bile su slične u obje skupine bolesnika ($P<0,001$ za obje skupine), ali između skupina nije bilo razlika.

Zaključak Primijenjene anesteziološke tehnike, koje uključuju duboku analgeziju opioidima združenu s vazodilatatorima, omogućuju zadovoljavajući nadzor intraoperacijske hipertenzije. Nadzor nad promjenama krvnoga tlaka za vrijeme operacije i neposredno nakon nje u bolesnika s povišenim krvnim tlakom u kojih se presađuje prjemosnica koronarne arterije bez uporabe izvantjelesne crpke nije teži nego li u bolesnika u kojih krvni tlak nije povišen.